บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาจุดบกพร่องและปัจจัยเกี่ยวข้องของการใช้ยาพ่นสูดชนิด metered dose inhaler ในผู้ป่วยเด็กโรคหืดในครั้งนี้ ผู้ป่วยที่รับเข้าในการศึกษามีจำนวน 78 คน คือผู้ป่วยโรคหืดที่ได้รับการรักษาโดยใช้ยาพ่นสูดชนิด metered dose inhaler ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินวิธีการใช้ยาพ่นสูดด้วยการตรวจสอบวิธีการใช้ในขณะที่มาติดตามการรักษา พร้อมกับทำการสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ป่วยและผู้ดูแล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ จะนำเสนอดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยและผู้ดูแล
2. เทคนิคการใช้ยาพ่นสูดในขั้นตอนต่างๆ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความถูกต้องของการใช้ยาพ่นสูดกับปัจจัยพื้นฐานต่างๆ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยและผู้ดูแล

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย

ข้อมูล		จำนวน	ร้อยละ
1.1 อายุ			
< 10 - 4 ปี		38	48.7
10 - 15 ปี		35	44.9
> 15 - 17 ปี		5	6.4
	รวม	78	100.0
1.2 เพศของผู้ป่วย			
ชาย		45	57.7
หญิง		33	42.3
	รวม	78	100.0

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1.3 ระดับความรุนแรงของโรค		
ระดับต่ำ	9	11.5
ระดับปานกลาง	67	85.9
ระดับรุนแรง	2	2.6
รวม	78	100.0

<u>ตารางที่ 2</u> แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการสูดยา

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
2.1 ระยะเวลาที่ใช้ยาพ่นสูด		
น้อยกว่า 3 เดือน	27	38.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 3 เดือน	43	61.4
รวม	78	100.0
2.2 การใช้ยาพ่นสูด		
ผู้ป่วยพ่นเอง	58	74.4
ผู้ดูแลพ่นให้	16	20.5
ไม่ตอบคำถาม	4	5.1
รวม	78	100.0
2.3 การลืมพ่นยา		
ลืมพ่นยาน้อยกว่าและเท่ากับ 1 ครั้ง/สัปดาห์	26	59.0
ลืมพ่นยามากกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์	18	41.0
รวม	44	100.0
2.4 ความพอใจของผู้ป่วยในการใช้ยาพ่นสูด		
พอใจมาก	61	78.2
พอใจปานกลาง	11	14.1
ไม่ค่อยพอใจ	3	3.8
ไม่พอใจเลย	3	3.8
รวม	78	100.0

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ดูแล

ข้อมูล		จำนวน	ร้อยละ
3.1 ความพอใจของผู้ดูแลเกี่ยวกับการใช้ยาพ่นสูด			
พอใจมาก		68	87.2
พอใจปานกลาง		9	11.5
ไม่ค่อยพอใจ		1	1.3
ไม่พอใจเลย		0	0
	รวม	78	100.0
3.2 ความสัมพันธ์ของผู้ดูแลกับผู้ป่วย			
เป็นมารดา		64	82.1
เป็นบิดา		9	11.5
เป็นญาติใกล้ชิด		5	6.4
	รวม	78	100.0
3.3 ระดับการศึกษาของผู้ดูแล			
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถม 6		41	52.6
มากกว่าประถม 6		37	47.4
	รวม	78	100.0
3.4 เศรษฐานะรายได้ของครอบครัว			
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท / เดือน		37	47.4
มากกว่า 6,000 บาท / เดือน		41	52.6
	รวม	78	100.0

2. เทคนิคการใช้ยาพ่นสูดในขั้นตอนต่างๆ

เมื่อผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคหอบหืดและได้รับการรักษาด้วยการใช้ยาพ่นสูดชนิด metered dose inhaler มาติดตามการรักษาที่คลีนิคโรคระบบหายใจเด็ก ผู้วิจัยก็จะทำการตรวจสอบวิธีการใช้ยาพ่นสูด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 6 ขั้นตอน หากมีจุดบกพร่องผู้วิจัยก็จะแนะนำและแก้ไขให้ถูกต้อง เมื่อผู้ป่วยมาติดตามการรักษาครั้งต่อๆไป ผู้วิจัยก็จะประเมินวิธีการพ่นสูดอีก มีผู้ป่วยจำนวน 78 คน ที่ได้รับการประเมิน 1 ครั้งและจำนวน 52 และ 34 คนได้รับการประเมิน

2 และ 3 ครั้งตามลำดับ ในการประเมินแต่ละครั้ง ถ้าหากพบจุดบกพร่อง ผู้วิจัยก็จะแนะนำแก้ไขจุดบกพร่องให้ ซึ่งได้แสดงผลการประเมินดังตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 แสดงความถูกต้องของขั้นตอนต่างๆในการใช้ยาพ่นสูด จากการประเมินครั้งแรก

ขั้นตอนในการใช้ยาพ่นสูด	ถูกต้อง (ร้อยละ)
ขั้นตอนที่ 1 เขย่าขวดยา	56.4
ขั้นตอนที่ 2 ผู้ป่วยอมปากกระบอกยาหรือท่อต่อ แล้วเงยหน้าเล็กน้อย	80.2
ขั้นตอนที่ 3 หลังจากกดกระบอกยาพ่น ให้สูดหายใจเข้าภายในเวลาไม่เกิน 2 วินาที	76.9
ขั้นตอนที่ 4 การสูดหายใจให้สูดหายใจเข้าอย่างช้าๆ	42.3
ขั้นตอนที่ 5 สูดหายใจเข้าให้เต็มที่	51.3
ขั้นตอนที่ 6 หลังสูดหายใจเข้าเต็มที่ให้กลั้นหายใจประมาณ 10 วินาที แล้วจึงผ่อนลมหายใจออก	51.3

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินการใช้ยาพ่นสูดใน 3 ครั้งที่มาติดตามการรักษา

ผลการประเมิน	ครั้งที่ 1 (ร้อยละ)	ครั้งที่ 2 (ร้อยละ)	ครั้งที่ 3 (ร้อยละ)
ถูกต้อง	20 (25.6)	20 (38.5)	15 (44.2)
พอใช้	8 (10.3)	15 (28.8)	13 (38.2)
ผิด	50 (64.1)	17 (32.7)	6 (17.6)
รวม	78 (100)	52 (100)	34 (100)

3.ความสัมพันธ์ระหว่างความถูกต้องของการใช้ยาพ่นสูดกับปัจจัยต่างๆ

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถูกต้องของการใช้ยาพ่นสูดกับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัยต่างๆ	ความถูกต้องของการใช้ยาพ่นสูดจากการประเมินครั้งแรก
1. อายุของผู้ป่วย (< 10 ปี , >= 10 ปี)	S *
2. ความรุนแรงของโรค	NS
3. ระยะเวลาของการใช้ยาพ่นสูด (< 3 เดือน , >= 3 เดือน)	NS
4. การลืมพ่นยา (<= 1 ครั้ง/สัปดาห์ , > 1 ครั้ง/สัปดาห์)	NS
5. วิธีการพ่นยา (ผู้ป่วยพ่นเอง , ผู้ดูแลช่วยพ่น)	NS
6. ความพอใจของผู้ป่วย	NS
7. ความพอใจของผู้ดูแล	NS
8. เศรษฐานะ รายได้ของครอบครัว (<= 6,000 บาท /เดือน , > 6,000 บาท / เดือน)	NS

NS = Non significant , S = Significant

* P < 0.005